

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
кафедра германської філології та перекладу

Функціонування просторових прийменників I та RÅ в сучасній шведській мові

Кваліфікаційна робота

освітнього ступеня «бакалавр»

студентки 4-го курсу

освітньої програми

«Шведська філологія та переклад, англійська мова та третя германська мова»,

спеціальність – 035.044 «Германські мови та

літератури (переклад включно), перша – шведська»

Дар'я Ігорівна ДРУЗЬ

Науковий керівник:

к.філол.н., доц. Олександр СТАСЮК

«Допущено до захисту»

Протокол засідання

кафедри германської філології та перекладу

протокол № 12 від «11» серпня 2024 року

завідувач кафедри Сас

к.філол.н., доц. Олександр СТАСЮК

КИЇВ
2024

Анотація

Це дослідження вивчає шведські прийменники «і» та «rå», а також те, як вони використовуються в різних контекстах. Вживання прийменників "i" та "rå", які є одними з найчастіш вживаних у шведській мові, є важливим для досягнення високого рівня мовної компетенції. Метою дослідження є вивчення семантичних і граматичних особливостей цих прийменників, а також їхньої функції в комунікації.

Метою дослідження було досягнуто різними способами. По-перше, було проаналізовано літературу, яка стосується шведських прийменників, включаючи відомих лінгвістів і сучасні дослідження. По-друге, було проведено аналіз даних з мовного корпусу Språkbanken, який містить велику кількість інформації для дослідження фактичного використання прийменників у різних текстових жанрах. Аналіз корпусу дозволяє визначити частотність використання прийменників «і» та «rå», а також їх взаємозв'язок. Особливу увагу приділено граматичним аспектам вживання прийменників. Досліджено, як "i" та "rå" функціонують у різних граматичних конструкціях. Аналіз також охоплює семантичні відмінності між прийменниками та їх вплив на значення речень. Наприклад, "i" часто використовується для позначення внутрішнього розташування, тоді як "rå" для зовнішнього. Ці семантичні нюанси відіграють важливу роль у правильному розумінні та використанні мови.

Також розглянуто вплив прийменників на комунікацію. Виявлено, що правильне вживання прийменників сприяє точному та зрозумілому вираженню думок, що є критично важливим у повсякденному спілкуванні та в академічному середовищі.

Результати дослідження підкреслюють важливість комплексного підходу до вивчення прийменників у шведській мові, що включає як теоретичний аналіз, так і практичне вивчення через мовні корпуси. Робота робить внесок у глибше розуміння функцій та вживання прийменників "i" та "rå" та може бути корисною для всіх, хто цікавиться шведською мовою.

Ключові слова: мовний корпус, грамати́ка, кому́нікація, прийменники.

Анотація (ENG)

This study examines the Swedish prepositions ‘i’ and ‘på’ and how they are used in different contexts. The use of the prepositions ‘i’ and ‘på’, which are among the most frequently used in Swedish, is important for achieving a high level of language competence. The aim of the study is to examine the semantic and grammatical features of these prepositions.

The aim of the study was achieved in different ways. Firstly, the literature on Swedish prepositions was analysed, including well-known linguists and current research. Secondly, the data from the Språkbanken language corpus was analysed, which contains a large amount of information for studying the actual use of prepositions in different text genres. The analysis of the corpus allows us to determine the frequency of use of the prepositions ‘i’ and ‘på’, as well as their interrelation. Particular attention is paid to the grammatical aspects of the use of prepositions. The analysis also covers the semantic differences between prepositions and their influence on the meaning of sentences. For example, ‘i’ is often used to indicate internal location, while ‘på’ is used for external location. These semantic nuances play an important role in the correct understanding and use of the language.

The impact of prepositions on communication is also considered. It is shown that the correct use of prepositions contributes to the accurate and clear expression of thoughts, which is critical in everyday communication and in the academic environment.

The results of the study emphasise the importance of a comprehensive approach to the study of prepositions in Swedish, including both theoretical analysis and practical study through corpora. The work contributes to a deeper understanding of the functions and usage of the prepositions ‘i’ and ‘på’ and can be useful for anyone interested in the Swedish language.

Keywords: language corpus, grammar, communication, prepositions.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОСТОРОВИХ ПРИЙМЕННИКІВ У ШВЕДСЬКІЙ МОВІ

- 1.1. Огляд просторових прийменників та їхні основні функції.
- 1.2. Використання просторових прийменників
- 1.3. Порівняння з вживанням просторових прийменників в інших мовах.
- 1.4 Зміни у вживанні просторових прийменників на основі сучасних трендів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ “Г” ТА “RÅ” У ШВЕДСЬКІЙ МОВІ

- 2.1. Значення та контексти вживання прийменників “RÅ”. Та “Г”
- 2.2. Дослідження аспектів вживання прийменників “RÅ”. Та “Г”

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Актуальність: В історії шведської мови відбулися значні зміни, включаючи період стандартизації в ХХ столітті та "ти-реформу" у 1960-х. Ці зміни віддзеркалюватися у способі, яким шведи використовували прийменники у просторових відношеннях. Починаючи з ХІХ століття та протягом значної частини ХХ століття, використання прийменників може бути порівняне з питомим положенням у соціальній ієрархії. Іншими словами, відбувалося поділ на "верхні" та "нижні" статуси, а вживання відповідних просторових прийменників вказувало на соціальне становище особи.

Проте з розвитком суспільства і зміною уявлень про соціальні відносини ці різниці стали менш важливими, подібно до того, як в "ти-реформі" зменшився значення соціальних титулів. Так само, у шведській мові вживання просторових прийменників поступово втратило своє соціальне забарвлення. Замість того, щоб вказувати на соціальний статус особи, вони стали виражати виключно просторові відношення.

Отже, можна сказати, що так само, як "ти-реформа" змінила спосіб звертання, реформи у використанні просторових прийменників відобразили нові реалії суспільства, де соціальний статус втрачав своє первинне значення. Вивчення вживання просторових прийменників у шведській мові є актуальним для підвищення рівня знань шведської граматики серед навчальних закладів, а також для полегшення сприйняття та використання мови у реальних комунікаційних ситуаціях.

Навчання правильного вживання просторових прийменників дозволить студентам легше орієнтуватися в просторі, описувати місцезнаходження об'єктів та подій, а також виразно та чітко виражати свої думки. Студенти, які володіють правильними навичками використання просторових прийменників, можуть бути більш успішними в академічній та професійній сферах, оскільки вони зможуть чітко та ефективно висловлювати свої думки, ідеї та концепції.

Практичне володіння просторовими прийменниками також сприяє розвитку креативності та уяви, оскільки вони дозволяють створювати виразні та образні описи місцезнаходження об'єктів та ситуацій. Це може бути особливо корисним для студентів, які вивчають мистецтво, літературу, дизайн або будь-яку іншу галузь, де важливе вміння ефективно виражати свої ідеї та емоції. Навчання правильного вживання просторових прийменників є важливою складовою процесу вивчення мови та розвитку мовленнєвих навичок студентів. Володіння цими навичками сприяє не лише полегшенню спілкування, але й розвитку загальної комунікативної компетенції та підвищенню успішності в навчанні та кар'єрному зростанні.

Додатково, знання вживання просторових прийменників у шведській мові забезпечить студентам можливість ефективно спілкуватися з носіями мови, що дуже важливо для розвитку міжнародних зв'язків, освіти та культурного обміну. У сучасному світі, де глобалізація та міжкультурне спілкування стають все більшими, володіння мовою є ключовою компетенцією для успішної кар'єри та особистого розвитку. Тому навчання вживання просторових прийменників у шведській мові має значний практичний вигляд і може суттєво полегшити адаптацію до мовної середовища у Швеції або в будь-якій іншій шведомовній спільноті.

Загалом, просторові прийменники - це частина мови, яка вказує на місцезнаходження об'єктів або напрямок руху в просторі. Вони дуже важливі для описування місця розташування предметів, людей або подій у просторі. У шведській мові існують різні просторові прийменники, які використовуються в залежності від контексту та ситуації. У шведській мові налічується ряд просторових прийменників, які використовуються в різних контекстах та ситуаціях залежно від потреб спілкування. Розуміння використання різних просторових прийменників у шведській мові важливе для чіткого та зрозумілого мовлення. Вміння користуватися ними допомагає покращити комунікативні навички та забезпечити ефективне спілкування у різних сферах життя. Таким чином, просторові прийменники в шведській мові відіграють

важливу роль у формуванні мовної компетентності та вдосконаленні мовленнєвих навичок мовців.

Просторові прийменники відіграють ключову роль у мовленні, допомагаючи виразити різні аспекти місцезнаходження та руху об'єктів. Вони дозволяють нам чітко передавати інформацію про те, де щось знаходиться, куди воно рухається або які просторові відношення між об'єктами. Без них мовлення може бути неясним та неефективним. Просторові прийменники використовуються в різних мовних контекстах для вираження різноманітних просторових відношень.

Просторові прийменники є важливою частиною будь-якої мови, оскільки вони допомагають виразити просторові відношення між об'єктами. Вони використовуються для опису місцезнаходження, руху та взаємозв'язку об'єктів у просторі. Розуміння та використання просторових прийменників є важливим для точного та чіткого мовлення.

Мета: виявити специфіку просторових прийменників "i" та "på" у шведській мові.

Завдання:

- Аналізувати основні випадки вживання прийменника "i" та "på" у шведській мові.
- Вивчити різні варіанти вживання цих прийменників у різних контекстах та в різних частинах мови (дієслів, іменників, прикметників тощо).
- Дослідити відмінності у вживанні цих прийменників порівняно з аналогічними прийменниками у інших мовах.
- Визначити практичне значення та вплив вживання цих прийменників на розуміння текстів та спілкування в шведській мові.

Об'єкт дослідження: Просторові прийменники "i" та "på" у шведській мові.

Предмет дослідження: Функціонування просторових прийменників "i" та "på" у шведській мові.

Наукова новизна. Виявлено специфіку функціонування просторових прийменників "i" та "rå" у шведській мові.

Теоретичне значення: Робота є внеском до морфології шведської мови.

Практичне значення: Отримані результати дослідження можуть бути використані для покращення методик вивчення шведської мови, підвищення якості перекладів та сприяння ефективнішому спілкуванню в шведській мові.

Методи дослідження: У роботі застосовано описовий метод та метод кількісного аналізу частоти вживання прийменників на основі шведськомовного корпусу.

Матеріал дослідження становлять приклади вживання прийменників «i» та «rå», вилучені з шведськомовного корпусу. Для дослідження використовувався мовний корпус Гетеборгського університету Корп, на основі результатів якого було досліджено вживання прийменників. Для аналізу було взято 25 слів (громадських місць та географічних назв) та проведено порівняння використання їх з прийменниками.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОСТОРОВИХ ПРИЙМЕННИКІВ У ШВЕДСЬКІЙ МОВІ

1.1. Огляд просторових прийменників та їхні основні функції.

Прийменники, як частина мови, часто виявляються досить складними для вивчення при опануванні нової мови. Незалежно від обраної мови, прийменники завжди присутні і роблять процес навчання ще більш складним.

Прийменники - це частини мови, які використовуються для вираження відносин між іншими словами у реченні. Вони вказують на час, місце, напрямок, спосіб дії та інші відношення. У багатьох мовах, включаючи шведську, прийменники є важливою складовою для правильного розуміння речень і передачі точного значення. Прийменники є важливою граматичною категорією, що визначає відносини між об'єктами, подіями та ідеями у мовленні. Ці маленькі слова мають значний вплив на структуру речення та розуміння тексту.

Norstedts Svensk ordbok (1999) визначає прийменник як «тип (короткого) слова, яке зазвичай стоїть перед іменником (іменним виразом), щоб вказати на його відношення до інших частин речення», це невизначені слова, які утворюють загалом закритий клас, за будовою прийменники можуть бути простими або складними словами чи словосполученнями. [30, с. 8]

У шведській мові прийменники відповідають англійським "in", "on", "at", "by" та іншим. Наприклад, "i" вказує на місце або час, "på" - на поверхню чи просторове розташування, "för" - на призначення або мету.

Прийменники можуть бути одним словом або складатися зі слів, які утворюють фразові прийменники. Наприклад, у шведській мові є фразові

прийменники, такі як "i morgon" (завтра), "på morgonen" (вранці), "för att" (щоб). Ці конструкції розширюють можливості вираження різних відносин у мові.

Для вивчення мови важливо розуміти, як використовувати прийменники правильно в різних контекстах. Вони допомагають створювати зв'язні та логічні висловлювання, відтворюючи точне значення інтенцій мовця.

Сучасне мовознавство приділяє особливу увагу просторовим прийменникам, оскільки вони відіграють важливу роль у вираженні місцезнаходження, напрямку руху та взаємин між об'єктами чи особами в просторі.

На етапі сучасності дослідження в області мовознавства розкривають різноманітні аспекти вживання просторових прийменників, зокрема їхню семантику, синтаксичні функції та взаємодію з іншими мовними одиницями. Аналізуючи просторові прийменники, лінгвісти вивчають їхню специфіку у різних мовних системах, виявляють семантичні відтінки та особливості їхнього вживання.

Подальші дослідження у цій області можуть спрямовуватися на розуміння впливу культурних та соціокультурних чинників на вживання просторових прийменників у мовленні, а також на розвиток нових методик вивчення просторової лексики та граматики в мовних системах різних культурних та лінгвістичних традицій. Мовознавство розглядає просторові прийменники як важливий елемент мовної системи, вивчає їхні різноманітні аспекти та роль у вираженні просторових відношень, що сприяє глибшому розумінню мови та мовленнєвої діяльності.

Спостерігається тенденція дослідження якісно-кількісних змін, що стосуються динаміки складу компонентів, процесу препозиціоналізації, оновлення семантичної структури та розширення сфери семантико-синтаксичних відношень у шведських просторових прийменниках [1, с. 10]. Хоча просторові прийменники мають тривалу історію вивчення, вони залишаються одними з найзагадковіших елементів мови, особливо в контексті лексикографічної практики, де часто спостерігається "розгорнута" омонімія та

полісемія, які не завжди послідовно розмежовуються. У лінгвістиці досі немає єдиної концепції щодо цієї частини мови.

Просторові прийменники у шведській мові визначають місцезнаходження, напрямок руху та взаємини між об'єктами чи особами у просторі. Їх можна розглядати як аналітичні синтаксичні морфеми, які переводять субстантива з синтаксичної субстантивної позиції в позицію прислівника. Таким чином, вони є не лише засобом вираження граматичного зв'язку, а й важливим елементом формування семантико-синтаксичної структури простих речень у шведській мові.

Розуміння їхніх основних функцій є важливим для досягнення високого рівня мовної компетенції. Основні функції просторових прийменників включають:

1. Вказівка на місцезнаходження: Прийменники вказують на конкретне місце, де розташований об'єкт або особа.
2. Вираження напрямку руху: Вони допомагають вказати напрямок руху, чи то вертикальний, горизонтальний або будь-який інший.
3. Відносини між об'єктами чи особами в просторі: Прийменники також використовуються для позначення відносин між двома або більшою кількістю об'єктів чи осіб у просторі.

Розуміння цих функцій є важливим для вивчення шведської мови, оскільки вони допомагають уточнити мовне вираження і зрозуміти контекст спілкування. Вивчення та практика використання просторових прийменників допоможе досягти високого рівня мовної компетенції і впевнено спілкуватися на шведській мові.

Розглянемо найбільш поширені просторові прийменники в шведській мові та їхні значення.

1. På (на)

Прийменник "på" вказує на місце, де щось розташоване поверхнево. Наприклад:

- *Boken ligger på bordet.* (Книга лежить на столі.)

- *Katten sitter på stolen.* (Кіт сидить на стільці.)

2. I (в, у)

Прийменник "i" вказує на внутрішню локацію чи місце перебування.

Наприклад:

- *Jag är i köket.* (Я в кухні.)
- *Vi är i skolan.* (Ми в школі.)

3. Under (під)

Прийменник "under" показує, що щось знаходиться нижче чогось і прикріплене до нього. Наприклад:

- *Nycklarna är under tidningen.* (Ключі під газетою.)
- *Hunden ligger under bordet.* (Собака лежить під столом.)

4. Över (над)

Прийменник "över" вказує на те, що щось знаходиться вище чогось і прикріплене до нього. Наприклад:

- *Tavlan hänger över soffan.* (Картина висить над диваном.)
- *Fågeln flyger över träden.* (Пташка летить над деревами.)

5. Bredvid (поруч)

Прийменник "bredvid" означає, що щось розташоване поруч з чимось і має просторовий контакт. Наприклад:

- *Min vän sitter bredvid mig.* (Мій друг сидить поруч зі мною.)
- *Mjölken står bredvid kaffet.* (Молоко стоїть поруч з кавою.)

6. Mellan (між)

Прийменник "mellan" вказує на просторове розташування між двома або більше об'єктами. Наприклад:

- *Stolen står mellan bordet och sängen.* (Стіл стоїть між столом і ліжком.)
- *Barnen leker mellan träden.* (Діти граються між деревами.)

7. Bakom (за)

Прийменник "bakom" вказує на місце, яке знаходиться за чимось і не доступне для прямого огляду. Наприклад:

- *Nycklarna är bakom dörren.* (Ключі за дверима.)
- *Huset ligger bakom träden.* (Будинок знаходиться за деревами.)

8. Framför (перед)

Прийменник "framför" показує, що щось розташоване перед чимось і може бути видимим для нього. Наприклад:

- *Bilen står framför huset.* (Машина стоїть перед будинком.)
- *Tavlan hänger framför soffan.* (Картина висить перед диваном.)

Знання цих прийменників у шведській мові допоможе в повсякденному спілкуванні та писемній мові. Наприклад, коли ми говоримо про місцезнаходження об'єкта, ми використовуємо різні прийменники для виразу різних розташувань. Наприклад:

"på" використовується для позначення розташування на поверхні (наприклад, "boken ligger på bordet" - книга лежить на столі).

"i" використовується для вираження перебування у внутрішньому просторі (наприклад, "nycklarna är i väskan" - ключі у сумці).

"under" використовується для позначення місця під чимось (наприклад, "katten sitter under bordet" - кіт сидить під столом).

"över" використовується для вказівки на місце над чимось (наприклад, "lampan hänger över sängen" - лампа висить над ліжком).

Ці приклади демонструють важливість правильного використання прийменників для передачі точного розташування об'єктів у просторі, що є важливим як у повсякденному спілкуванні, так і у писемній мові на шведській мові. Знання просторових прийменників також допоможе у вираженні напрямку руху, таких як "framför" для позначення руху вперед, "bakom" для вказівки на рух назад, та "mellan" для опису руху між двома об'єктами. Наведені просторові прийменники доповнюють мовну граматику шведської мови, роблячи мовлення більш точним і виразним. Вони дозволяють описати не лише статичні положення об'єктів у просторі, а й їхні рухи та напрямки. Таке розуміння просторових прийменників є важливим як для носіїв мови, так і для навчаються

її. Воно допомагає уточнити способи виразності та розширити можливості у побудові речень.

У писемній мові дуже необхідно вміло використовувати просторові прийменники допоможе у точному передачі інформації про місцезнаходження, напрямку руху та взаємини в просторі. Таким чином, вивчення та розуміння цих прийменників становить важливу складову мовної компетенції на шведській мові.

Варто вказати про те, що просторові прийменники в шведській мові відіграють важливу роль у вираженні місцезнаходження, напрямку руху та взаємин між об'єктами чи особами в просторі. Знання та розуміння їхніх основних функцій є ключовим для досягнення високого рівня мовної компетенції. Вивчення просторових прийменників допомагає уточнити мовне вираження та зрозуміти контекст спілкування.

Таким чином, просторові прийменники не лише визначають місцезнаходження та взаємини в просторі, а й є важливим елементом формування семантико-синтаксичної структури у шведській мові [2].

1.2. Використання просторових прийменників

Просторові прийменники в мові відіграють важливу роль у вираженні різноманітних просторових відношень та рухів. У шведській мові вони використовуються для опису місця розташування, напрямку руху, відстані та інших просторових концепцій. Просторові прийменники вважаються основним типом прийменників, оскільки вони поєднуються з іменниками, що мають конкретну семантику, і утворюють ядро іменникового класу слів. Вони детально розрізняють значення та об'єднують найбільшу кількість лексичних одиниць, а також служать базою для утворення інших типів прийменників. Дослідники виділяють такі основні семантичні ознаки:

- Місцезнаходження або рух відносно просторового орієнтира, така ознака вказує на те, де знаходиться предмет у просторі або як він рухається щодо цього орієнтира.
- Початкова або кінцева точка руху - прийменники можуть вказувати на те, звідки починається або закінчується рух.
- Вказівка на функцію просторової координати та сторону орієнтира, така ознака вказує на те, якою стороною орієнтира визначається точка у просторі.
- Напрямок та місцезнаходження, означає те, що прийменники можуть вказувати на напрямок та місце.
- Шлях руху та вихідний пункт руху, становить собою те, що деякі прийменники вказують на шлях руху та точку, з якої він починається.

Просторові прийменники з нейтралізованими місцевим та родовим відмінками передають локальність, тобто місце. Прийменники з динамічними відмінками (знахідний та орудний) вказують на напрямок та шлях руху, де прийменники передають локалізацію руху, а відмінки вказують на динамічні відношення.

Шведські просторові прийменники можуть бути розділені на кілька груп в залежності від їхнього функціонального значення. Наприклад, прийменники, які використовуються для вираження руху у відношенні до просторових об'єктів, таких як "в" (іноді "på" або "i"), "mot", "från", "till", "över", "under", "bredvid" і "mellan". Ці прийменники допомагають встановити напрямок руху або розташування об'єктів у просторі. Окрім того, існують прийменники, які використовуються для вираження місцезнаходження, такі як "på", "i", "vid", "nära", "långt borta" і "mellan". Ці прийменники вказують на те, де щось знаходиться у просторі, чи це біля, всередині, поблизу або далеко від чого-небудь [5, с. 12].

Прийменники у шведській мові можуть також використовуватися для вираження часу або тимчасового розташування. Наприклад, "efter" (після), "före" (перед), "under" (під час), "sedan" (після) і "innan" (перед).

У загальному, використання просторових прийменників у шведській мові є важливою складовою мовної системи, оскільки це дозволяє точно виражати різні аспекти просторових відношень та рухів. Шведські просторові прийменники не лише вказують на місце розташування об'єктів у просторі, але й передають напрямок руху, відстань між об'єктами, а також інші важливі просторові концепції.

Наприклад, за допомогою просторових прийменників шведської мови можна точно вказати, де знаходиться об'єкт у відношенні до іншого об'єкта чи просторового орієнтира. Це допомагає уточнити місце розташування предметів у просторі, що є важливим для розуміння контексту комунікації. Шведські просторові прийменники дозволяють виражати різні напрямки руху. Вони можуть вказувати на початкову та кінцеву точку руху, а також передавати інші аспекти руху, такі як шлях, відстань та швидкість. Також важливою функцією просторових прийменників є вираження відношень між об'єктами у просторі, таких як взаємне розташування, порядок та співвідношення. Це допомагає уточнити взаємодію між об'єктами та зрозуміти просторові відносини у комунікації. Це особливо корисно у повсякденному спілкуванні, а також у спеціалізованих областях, де точність мовлення має велике значення, наприклад, у медичній, технічній чи науковій сферах.

Отже, знання і вміння використовувати просторові прийменники є важливим елементом мовної компетенції в мові, який сприяє якісному та ефективному спілкуванню.

1.3. Порівняння з вживанням просторових прийменників в інших мовах

Шведська мова, подібно до багатьох інших мов, використовує просторові прийменники для вираження різноманітних просторових відношень та рухів. Ці прийменники дозволяють точно визначати положення об'єктів у просторі, їхній напрямок руху, відстань між ними та інші просторові концепції. Порівнюючи вживання шведських просторових прийменників з вживанням просторових

прийменників в інших мовах, можна виявити цікаві відмінності та схожості, які відображають культурні, географічні та лінгвістичні особливості кожної мови. Дослідження цих відмінностей та схожостей може допомогти краще зрозуміти, як мови функціонують у просторовому вимірі, і що визначає їхню специфіку та унікальність.

Порівняльний аналіз вживання просторових прийменників у шведській мові з їхнім вживанням в інших мовах розкриває цікаві особливості та відмінності в способах вираження просторових відношень. Поглянемо на деякі аспекти цього порівняння [6].

1. Кількість прийменників та їх функції:

У шведській мові існує значна кількість просторових прийменників, які використовуються для опису місця розташування, напрямку руху, відстані та інших просторових концепцій. Наприклад, "på" вказує на розташування поверхні, "i" - всередині, "framför" - перед, "bakom" - позаду і так далі.

У порівнянні з іншими мовами може бути як менше, так і більше просторових прийменників. Наприклад, українська мова може мати менше прийменників, але зазвичай використовує різні конструкції для вираження просторових відношень, такі як за допомогою відмінків чи сполучників.

2. Гнучкість вживання:

Шведські просторові прийменники можуть мати більшу гнучкість у вживанні, що дозволяє точніше виражати просторові відношення. Наприклад, прийменник "över" може використовуватися як "над", "по", "через" або "напередодні", залежно від контексту.

У деяких інших мовах може бути менше гнучкості в використанні просторових прийменників, і вони можуть мати більш жорсткі правила вживання.

3. Семантичні відтінки:

Просторові прийменники в шведській мові можуть мати різні семантичні відтінки, що дозволяє точніше виражати просторові концепції. Наприклад,

прийменник "mellan" вказує на проміжок між двома об'єктами, тоді як "bland" вказує на спільність або перемішування.

У порівнянні з іншими мовами можуть існувати семантичні відтінки, які відрізняються від шведської мови. Наприклад, деякі мови можуть мати окремі прийменники для вираження проміжку та інші для вираження перемішування.

4. Вплив культурних та географічних факторів:

Вживання просторових прийменників може також відрізнятися в залежності від культурних та географічних факторів. Наприклад, в мовах, які розвивалися у регіонах з різними природними умовами, можуть існувати специфічні прийменники для опису цих умов.

У шведській мові це може виявитися у вживанні прийменників, що відображають географічні особливості Швеції, таких як "norr om" (на північ від) чи "söder om" (на південь від).

Варто вказати те, що порівняння вживання просторових прийменників у шведській мові з іншими мовами, можна виявити різноманітні аспекти, які відображають культурні, географічні та історичні особливості кожної мови. Наприклад, деякі мови можуть мати більш розвинуту систему просторових прийменників, що дозволяє точніше виражати різні аспекти просторових відношень. У той час як у інших мовах можуть існувати менш різноманітні просторові прийменники, але з більшою кількістю варіантів вживання [5, с. 11].

Також важливо враховувати культурні аспекти вживання просторових прийменників. Наприклад, у мовах, які розвивалися у країнах з великими просторами та природними особливостями, можуть існувати специфічні прийменники, пов'язані з географічними умовами, такі як гори, річки або ліси. Історичні та культурні впливи також відображаються в вживанні просторових прийменників. Наприклад, деякі мови можуть мати специфічні прийменники, які відображають колоніальну або імперську історію країни.

Загалом, порівняння вживання просторових прийменників у шведській мові з іншими мовами відкриває цікаві відмінності та схожості, які допомагають краще зрозуміти унікальність та різноманітність мовних систем.

Наприклад, у деяких мовах може бути більше просторових прийменників з різними семантичними відтінками, тоді як у інших мовах можуть бути менш розвинені системи просторових прийменників [9, с. 13].

Також можуть існувати культурні або концептуальні різниці у вживанні просторових прийменників, які відображають особливості сприйняття простору та відношень у конкретних культурах. Наприклад, у мовах із розвинутими системами просторових прийменників можуть бути специфічні вирази для позначення відстаней, напрямків або положення об'єктів. Проте, незважаючи на ці різниці, можуть існувати загальні принципи вживання просторових прийменників, які спільні для багатьох мов. Наприклад, вживання прийменників для позначення місцезнаходження, напрямків руху, відстаней тощо є типовими для багатьох мовних систем [7].

Наприклад, багато мов мають прийменники або вирази, які використовуються для вказівки на розташування в просторі, такі як "в", "на", "під", "поза", "поруч з" та інші. Також, напрямки руху часто виражаються за допомогою прийменників, які показують напрямок, наприклад, "до", "від", "проти". Окрім цього, відстані можуть виражатися прийменниками, що показують відстань до чи від об'єкта, такими як "біля", "далеко від", "близько до".

Вказані загальні принципи вживання просторових прийменників покликані спрощувати комунікацію та забезпечувати зрозумілість мовлення незалежно від мови чи культурного середовища. Вони відображають універсальні способи вираження просторових відношень, які використовуються мовцями у всьому світі, а тому, розуміння цих загальних принципів допомагає не лише вдосконалити мовні навички в конкретній мові, а й розширює розуміння мовного виразу як такого, сприяючи більш ефективному та зрозумілому спілкуванню між представниками різних мовних та культурних спільнот.

Таким чином, вивчення просторових прийменників у шведській мові та їх порівняння з іншими мовами демонструє як унікальні лінгвістичні особливості,

так і універсальні принципи вираження просторових відношень. Це дослідження підкреслює важливість культурних та географічних контекстів у формуванні мовних структур, сприяючи кращому розумінню мовного виразу та міжкультурної комунікації.

1.4 Сучасні тенденції у вживанні просторових прийменників

Останні дослідження та спостереження показують, що сучасні тренди вживання просторових прийменників в мові є досить цікавими та динамічними. Зростаюча кількість мовних користувачів демонструє тенденцію до більшого різноманіття використання цих прийменників для точнішого вираження просторових відношень. Зокрема, спостерігається збільшення вживання просторових прийменників у контексті віртуальної та розширеної реальності, де точніше вираження просторових взаємозв'язків між об'єктами та користувачем є ключовим аспектом. Також помітно збільшення використання просторових прийменників у мовленні молодіжного середовища та в інтернет-комунікації, де вони часто використовуються для створення специфічного мовного стилю та вираження емоцій. У цілому, спостерігається тенденція до більшого використання просторових прийменників у мовленні, що свідчить про поступове вдосконалення мовної граматики та багатофункціональність мовного виразу в сучасному світі.

Ця зміна збільшеного вживання просторових прийменників може бути пояснена кількома факторами. По-перше, зростання використання технологій, таких як віртуальна та розширена реальність, спонукає мовників до деталізації та точного вираження просторових відношень. Це вимагає розвитку мовних засобів, у тому числі просторових прийменників, для ефективного спілкування та взаємодії в цифровому просторі.

По-друге, зміни в культурному контексті та способі спілкування сприяють розвитку нових мовних засобів. Сучасна молодь активно використовує мовні платформи та соціальні мережі, де креативність та оригінальність в мовленні є цінними якостями. Це призводить до експериментів

з мовними конструкціями, включаючи просторові прийменники, для створення нових мовних форм.

Доцільно сказати про те, що зростання використання просторових прийменників у сучасному мовленні свідчить не лише про еволюцію мови, але і про адаптацію до змін у технологічному, культурному та соціальному середовищах. Це відображає багатофункціональність та живучість мовного виразу, які є ключовими характеристиками сучасної комунікації.

Варто зазначити те, що у світі мови та мовлення постійно відбуваються зміни, що відображають еволюцію суспільства, його цінностей та взаємовідносин. Поглянемо на майбутнє шведської мови з погляду вживання просторових прийменників. З врахуванням сучасних трендів у глобалізації, розвитку технологій та змін в культурних практиках, можна передбачити, що у майбутньому вживання просторових прийменників може пройти через ряд значущих трансформацій. Давайте розглянемо, які це можуть бути зміни і як вони відобразатимуть сучасні тенденції у шведському суспільстві. Сучасні тренди в технологіях, мобільній комунікації, геополітиці та екології можуть суттєво вплинути на спосіб, яким ми виражаємо просторові відносини мовою. Ось кілька можливих напрямків змін:

- Віртуальна реальність та розширена реальність. З поширенням віртуальної реальності та розширеної реальності можливе змінення способу сприйняття простору. Це може вплинути на вживання просторових прийменників, оскільки люди можуть почати використовувати їх для орієнтації в цифрових просторах або для вираження відносин у віртуальних середовищах.
- Міжнародна мобільність. Зі зростанням міжнародних подорожей та міграції можливе збільшення використання прийменників для вираження географічних відстаней, маршрутів подорожей та місцезнаходження.
- Технологічний розвиток. Швидкий розвиток технологій може призвести до появи нових способів мовленнєвої комунікації, таких як

голосові асистенти або штучний інтелект. Це може змінити вживання просторових прийменників у письмовій та усній мові.

- Глобальні екологічні проблеми. Зміни в кліматі та екологічні кризи можуть призвести до нових способів вираження просторових відносин, пов'язаних з природними об'єктами та регіонами.
- Економічні та політичні зрушення. Геополітичні події та економічні зміни можуть призвести до появи нових просторових відносин, які потребуватимуть нових способів їх вираження мовою [11].

Кожен напрямок змін має приклади конкретних ситуацій, де можуть відбуватися такі зміни в мовній практиці. Такий аналіз дозволяє уявити, як шведська мова може еволюціонувати в майбутньому, віддзеркалюючи сучасні тренди та виклики.

У майбутньому шведська мова може пройти через значні зміни у вживанні просторових прийменників, що відобразять сучасні технологічні, соціокультурні та геополітичні реалії. Однією з ключових сучасних тенденцій є швидкі технологічні зміни, які впливають на спосіб, яким ми сприймаємо простір та відносимося до нього. Завдяки впровадженню віртуальної та розширеної реальності можуть з'явитися нові терміни та концепції, які вплинуть на мовленнєву практику. Наприклад, можливість існування віртуальних просторів може змінити спосіб, яким ми виражаємо своє розташування в цих просторах, а, отже, і вживаємо просторові прийменники.

Крім того, зростання глобалізації призводить до змішування культур та мовних практик. У міжнародному середовищі можуть з'явитися нові способи вираження просторових відносин, які відобразатимуть глибше розуміння різноманітності та багатшаровості сучасного світу. Наприклад, можливо, будуть розвиватися нові мовні конструкції, що враховуватимуть особливості взаємодії в мультикультурному середовищі.

Зміни у геополітичних умовах також можуть вплинути на вживання просторових прийменників у шведській мові. З розвитком нових політичних структур та змінами у міжнародних відносинах може змінитися спосіб, яким ми

виражаємо просторові відносини та відстані. Наприклад, нові терміни можуть з'явитися для вираження просторових понять у контексті нових геополітичних реалій або для опису нових територій та меж держав.

Загалом, зміни у вживанні просторових прийменників у майбутньому будуть відображати не лише технологічний прогрес, але й соціокультурні та геополітичні зміни, які впливають на наше сприйняття світу навколо нас. Наприклад, зростання уваги до екологічних питань може призвести до виникнення нових термінів та концепцій, що відобразатимуть нашу свідомість про природні ресурси та потребу їх збереження. Це може виявитися у використанні просторових прийменників, наприклад, у вираженні відношення до природних об'єктів або у визначенні просторових меж екосистем.

Крім того, зростання міграційних процесів та розвиток космополітичних спільнот можуть призвести до збагачення мовного різноманіття та до появи нових мовних конструкцій у шведській мові. Вживання просторових прийменників може стати місцем, де відобразатиметься співіснування різних культурних та лінгвістичних підходів до просторової організації світу [18, с. 200].

Зокрема, зростання кількості діаспор та міжнародних спільнот може призвести до виникнення нових мовних та культурних гібридів, які вплинуть на спосіб вживання просторових прийменників у шведській мові. Це може виявитися у використанні нових слів або в зміні семантичного навантаження існуючих просторових прийменників. В майбутньому зміни у вживанні просторових прийменників у шведській мові будуть відображати широкий спектр соціокультурних, геополітичних та екологічних тенденцій, які впливають на сприйняття та організацію простору навколо нас.

Таким чином, можна зробити висновок, що сучасні тренди мають досить великий вплив на формування змін у використанні прийменників. Зростання використання технологій, таких як віртуальна та розширена реальність, а також зміни в культурному та соціальному контекстах, сприяють більшому

різноманіттю та точності в їх вживанні, відображаючи еволюцію мови та адаптацію до нових умов.

Висновки до розділу 1

Отже, використання просторових прийменників у шведській мові є не лише засобом вираження просторових відношень, але й важливою складовою мовної системи, яка допомагає точно та зрозуміло комунікувати просторові концепції. Прийменник "i" відіграє ключову роль у шведській мові, оскільки він широко використовується для визначення місця, часу, стану та абстрактних відношень.

Просторові прийменники дозволяють описувати фізичне розташування предметів або осіб, що є важливим для ефективної комунікації. У контексті часу ці прийменники забезпечують чітке визначення часових рамок подій, додаючи точності та ясності. Вони також використовуються для опису стану або ситуації, що дозволяє детально передавати інформацію про внутрішні стани або міжособистісні взаємини.

Абстрактні та ідіоматичні вирази з використанням просторових прийменників демонструють їх гнучкість у передаванні складних концепцій та нюансів мови. Це підкреслює важливість просторових прийменників у повсякденному житті.

Таким чином, просторові прийменники є незамінними інструментами у шведській мові, які забезпечують точність, зрозумілість і багатство вираження у спілкуванні. Володіння цими прийменниками та їх різноманітними застосуваннями є ключем до ефективної та точної комунікації на шведській мові, що робить їх одними з найважливіших елементів мовної системи.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ “I” ТА “PÅ” У ШВЕДСЬКІЙ МОВІ

2.1. Значення та контексти вживання прийменника “PÅ” та “I”.

У шведській мові просторові прийменники відіграють ключову роль у формуванні просторових відношень та вираженні рухів. Ці мовні засоби надають можливість точно визначати місцезнаходження об'єктів у просторі, вказувати на напрямок руху, визначати відстань між ними та виражати інші просторові концепції.

Використання просторових прийменників у шведській мові допомагає уникнути непорозумінь та допомагає уявити конкретні просторові взаємозв'язки, що є надзвичайно важливим у повсякденному спілкуванні, літературі та інших сферах використання мови. Розглядання вживання просторових прийменників у шведській мові розкриває їхню значущість та вплив на структуру мови та способи вираження просторових концепцій.

Враховуючи викладене, вивчення просторових прийменників у шведській мові розкриває їхню значущість для структури мови. Вони допомагають утворювати зв'язки між об'єктами, визначати їхнє розташування відносно один одного та передавати інформацію про напрямок руху. Крім того, вони розширюють можливості виразності мовлення, дозволяючи точно передавати просторові концепції та створювати образні вирази.

Просторові прийменники також відображають культурні та соціокультурні особливості шведського суспільства. Вони відображають спосіб

сприйняття простору та відношення до просторових концепцій в шведській культурі. Таким чином, дослідження вживання просторових прийменників у шведській мові допомагає краще зрозуміти мовну систему, її структуру та вплив на способи вираження просторових концепцій.

Один з найбільш уживаних серед них є прийменник "på", який відзначається своєю різноманітністю значень та широким спектром контекстів вживання. Він використовується для вказівки на місцезнаходження, напрямок руху, відстань та навіть може мати метафоричні застосування. Розглядання різних значень та варіантів вживання прийменника "på" допомагає краще зрозуміти специфіку шведської мови та її особливості у вираженні просторових концепцій.

Прийменник "på" може вказувати на різні часові значення, перш за все це може бути фіксований час наприклад, Вона жила у Швеції в вісімдесятих роках (Hon bodde i Sverige på åttiotalet) і тривалість наприклад, Через кілька років ми плануємо дитину (På några år planerar vi ett barn), а також час, що повторюється наприклад, Він п'є пиво по червергах (Han dricker öl på torsdagar)

"På" може використовуватися в абстрактному контексті для вираження відношень, які не є фізичними чи тимчасовими. Наприклад, "på gott humör" (у хорошому настрої) або "på allvar" (серйозно) використовуються для опису емоційних станів або серйозності ситуації. Це допомагає додати глибини та нюансів у спілкування.

Прийменник і вживається здебільшого в тій самій області значення, що й på. Як просторовий прийменник, він поширюється на позначення існування предметів у просторі, але він також може вказувати напрямок. Наприклад (заплатити у касі (betala i kassa) або ж в'їхати в огорожу (köra in i vägräcket).

У випадку часів і може вказувати фіксований час наприклад, сьогодні, повторюваний час наприклад, двічі на місяць і тривалість. Прислівники, що фіксують час, із прийменником і часто є лексикалізованими виразами, де рекція

складається з напр. назв місяців, іменників, таких як час і етап, або іменників, які стосуються, наприклад, до різних етапів життя.

Також зазначається, що і використовується як «перенесене з точки зору більш-менш абстрактних областей» (наприклад, включено в ціну), також прийменник і може мати діапазон значення у якому сигналізує про стан наприклад, жити у спокої (leva i fred).

Дослідження аспектів вживання прийменника "i" в шведській мові розкриває його багатогранність та важливість для розуміння просторових, часових та умовних відносин в мові. Вивчення його різних значень та контекстів вживання сприяє кращому розумінню мовної системи шведської мови. Вивчення різних значень та контекстів вживання прийменника "i" допомагає нам не лише засвоїти конкретні граматичні правила, але й зрозуміти, як саме вони впливають на зміст та виразність мовлення. Це особливо важливо для іноземців, які вивчають шведську мову, оскільки дозволяє краще виробити навички розуміння та використання мови у реальних ситуаціях спілкування. Таке дослідження дозволить нам не лише поглибити знання про шведську мову, але і розширити наше розуміння процесів мовленнєвої комунікації взагалі, виявивши унікальні особливості та характеристики шведської мовної системи.

Варто вказати на те, що детальне вивчення вживання прийменників у шведській мові дозволить нам зрозуміти, яким чином ця мова виражає просторові, часові та інші відносини між об'єктами та подіями. Виявлення та аналіз особливостей вживання прийменників допоможе розкрити глибинні мовні структури та механізми мовленнєвої комунікації у шведській мові.

Крім того, порівняльний аналіз вживання прийменників у шведській мові з іншими мовами може привести до нових висновків щодо типологічних особливостей мов та спільних або відмінних мовних універсалій. Це дозволить розширити наше розуміння мовленнєвих процесів та їхнього функціонування в різних мовних середовищах. Загалом, аналіз вивчення вживання прийменників у шведській мові має великий потенціал для розширення наших знань про

мовну систему та мовленнєву діяльність взагалі, сприяючи розвитку мовознавчої науки та міжкультурного розуміння [15, с. 200].

Отже, шведські прийменники і та rå є важливим аспектом для комунікації вони відіграють одну з ключових ролей у ній та формуванні просторових відношень.

2.2. Дослідження аспектів вживання прийменників "RÅ". Та "I"

У цьому дослідженні представлено матеріал, спосіб збору аналізу. та міркування з цього приводу.

Як основу для дослідження було використано мовний корпус Корп. Мовний банк Språkbank є національним дослідницьким підрозділом на кафедрі шведської мови Гетеборзького університету, завданням якого є збір, розвиток і надання до мовних ресурсів, які допомагають зробити моє дослідження більш доповненим, зокрема це корпуси, лексика та засоби мовних технологій. Мовний банк має вичерпну кількість шведських текстів, які можна шукати за допомогою інструменту Корп. Ресурси широко використовуються як дослідниками, так і громадськістю, цей сервіс широко використовується мовними дослідниками у всьому світі та його перевагою є те ,що цей сервіс знаходяться у вільному доступі для пошуку в Інтернеті.

Для свого дослідження я аналізувала вживання прийменників як з назвами громадських місць, так і з географічними.

Першим завданням потрібно було обрати слова, які будуть використані для дослідження та по яким буде проведено пошук у корпусі задля визначення у яких випадках використовується прийменник "I" , у яких "RÅ" та у яких можна використовувати обидва.

Вагомою причиною використання мовного корпусу для нашого аналізу є те, що для нас було важливим провести якісний аналіз не тільки за допомогою літератури, а і за прикладами з корпусу, де можна спостерігати, наскільки поширеними є використання слів з тими чи іншими прийменниками, а також розглянути випадки вживання у контексті, також ці випадки вживання можна вважати найбільш придатним матеріалом для дослідження із-за того, що контекст з якого вони взяті це новинні статті, які є написанні повсякденною мовою з якою кожного дня стикається велика кількість користувачів. Отже, ось результати використання прийменників з словами зображені за допомогою таблиці:

Таблиця 2.1 Співвідношення використання прийменників

Слово	Кількість використання з прийменником і	Кількість використання з прийменником på
Island (Ісландія)	I Island (85)	På Island (858)
Skola (Школа)	I skolan (17 325)	På skolan (12902)
Teater (Театр)	I teater (21)	På teater (207)
Domstol (Суд)	I domstol (2482)	På domstol (6)
Restaurang (Ресторан)	I restaurangen (135)	På restaurangen (979)
Kafé (Кафе)	I kaffet (6)	På kaffet (57)
Bank (Банк)	I banken (47)	På banken (47)
Kyrka (Церква)	I kyrkan (2444)	På kyrkan(79)
Cirkus (Цирк)	I cirkusen(8)	På cirkusen(18)
Zoo (Зоопарк)	I Zoo(1)	På Zoo(15)
Förskola (Дошкільний заклад)	I förskolan(1925)	På förskolan(2 811)

Biblitek (Бібліотека)	I bibliteket(211)	På biblioteket(922)
Sjukhus (Лікарня)	I sjukhuset(99)	På sjukhuset(8 078)
Ukraina (Україна)	I Ukraina(8 611)	På Ukraina(147)
Stockholm (Стокгольм)	I Stockholm(57 740)	På Stockholm(637)
Skog (Ліс)	I skogen (9317)	På skogen(247)
Apotek (Аптека)	I apoteket(43)	På apoteket(346)
Busstation (Автобусна станція)	I Busstationen(7)	På busstationen(101)
Universitet (Університет)	I Universitetet(8)	På Universitetet(1777)
Marknad (Ринок)	I marknaden(96)	På marknaden(3770)
Bar (Бар)	I baren(278)	På baren (43)
Skåne (Сконе)	I Skåne(20243)	På Skåne (69)
Båt (Човен)	I båten(247)	På båten(1188)
Bil (Автомобіль)	I bilen(13 847)	På bilen(2 665)
Gotland (Готланд)	I Gotland (97)	På Gotland (11 119)

Проаналізувавши результати мовного корпусу можна виявити відмінності у використанні прийменників і та på. Наприклад, до більш, колективних, транспортних засобів, які знаходяться в русі або прямують, частіше використовують прийменник på

Я сиджу в автобусі, в поїзді, на човні. (Jag sitter på bussen, på tåget, på båten)

Менші, індивідуальні транспортні засоби, які призначені для однієї або кількох осіб частіше використовуються з прийменником і

Я в машині, у гелікоптері (Jag sitter i bilen, , i helikoptern).

Вживання "på" та "i" у шведській мові вимагає врахування контексту та змісту речення. Прийменник "på" частіше використовується для позначення поверхонь, днів тижня та способу виконання дії, тоді як "i" зазвичай використовується для позначення внутрішнього розташування, місяців, років та станів.

Дослідження показують, що носії мови інтуїтивно обирають правильний прийменник на основі контексту та на основі того, що конкретно вони хочуть зазначити у реченні. Проте для тих, хто вивчає шведську мову, правильний вибір прийменника може бути складним. Тут важливо навчитися розпізнавати підказки в контексті та звертати увагу на приклади вживання.

До прикладу, як можна побачити у таблиці слово skolan (школа) досить часто використовується як з прийменником i так і з прийменником på. Вживання прийменників "på" та "i" зі словом "skolan" (школа) у шведській мові може здаватися суперечливим, але насправді обидва варіанти мають свої конкретні значення та вживаються в різних контекстах.

Прийменник "på" вживається у випадках, коли йдеться про діяльність або процес, пов'язаний зі школою. Це стосується як місця, де відбувається навчання, так і різних заходів, які проводяться у школі. Ось кілька прикладів:

Навчальний процес та діяльність у школі:

Barnen är på skolan. (Діти у школі.) - означає те, що діти знаходяться на навчанні.

Lärarna arbetar på skolan. (Вчителі працюють у школі.) - йдеться про місце де працюють вчителі

Заходи та події у школі:

Vi har en fest på skolan. (У нас свято у школі.) - йдеться про проведення заходу на території школи.

Det var en brandövning på skolan. (Була пожежна тривога у школі.) – підкреслюється, що якась подія відбулась у школі..

Прийменник "i" вживається у випадках, коли мова йде про фізичне перебування всередині будівлі школи або про належність до шкільного середовища. Ось кілька прикладів:

Фізичне розташування всередині будівлі:

Han är i skolan. (Він у школі.) - підкреслюється, що особа знаходиться всередині будівлі.

Vi har en lektion i skolan. (У нас урок у школі.) – тут йдеться про проведення уроку всередині приміщення.

Належність до шкільного середовища:

Hon är en elev i skolan. (Вона учениця у школі.) - підкреслюється те, що вона належить до учнівського складу школи.

De trivs i skolan. (Вони добре почуваються у школі.) - йдеться про загальне ставлення до шкільного середовища.

За результатами таблиці можна провести аналіз, що з такими словами, як лікарня, університет, ресторан, ринок шведи надають перевагу викаристанню прийменника på (på universitetet, på sjukhuset, på restaurangen, på marknaden) , але з словом бар навпаки частіше використовують прийменник i (i baren).

Тому провівши дослідження я визначила, як найчастіше шведи використовують прийменники i та på з громадськими місцями у контексті. Наприклад прийменник i зазвичай вживається коли мова йде про:

• Будівлі:

◦ Jag jobbar i en kontorsbyggnad. (Я працюю в офісній будівлі.)

◦ De bor i en lägenhet. (Вони живуть у квартирі.)

• Магазины:

◦ Jag ska handla i mataffären. (Я йду за покупками в продуктовий магазин.)

◦ Hon köpte en bok i bokhandeln. (Вона купила книгу в книжковому магазині.)

• Ресторани:

◦ Vi ska äta middag i en restaurang. (Ми збираємося поїсти в ресторані.)

◦ De beställde pizza i en pizzeria. (Вони замовили піцу в піцерії.)

- **Музеї:**

- Ex: Jag var i museet igår. (Я був у музеї вчора.)

- Ex: De tittade på konstverk i galleriet. (Вони дивилися на твори мистецтва в галереї.)

Натомість прийменник *på* використовується, коли йдеться про:

- **Відкриті простори:**

- Jag sitter på en parkbänk. (Я сиджу на парковій лавці.)

- De promenerade på stranden. (Вони гуляли по пляжу.)

- **Транспортні засоби:**

- Jag åker på bussen. (Я їду на автобусі.)

- De flög på ett flygplan. (Вони летіли на літаку.)

- **Заходи:**

- Jag ska gå på en konsert. (Я йду на концерт.)

- De var på en teaterföreställning. (Вони були на театральній виставі.)

Тому використання прийменників "i" та "på" у контексті громадських місць демонструє різницю між внутрішнім і зовнішнім розташуванням, а також вказує на природу дії чи події. Розуміння цих відмінностей допомагає вдосконалити мовлення і зрозуміліше спілкуватися шведською.

Використання прийменників *i* та *på* з географічними назвами в шведській мові

Але вживання прийменників з географічними назвами дещо відрізняється головним питанням є чому у контексті до країн, міст, гір та ін. використовують різні прийменники, ось які приклади та відмінності я знайшла проаналізувавши результати вживання прийменників з географічними назвами :

- Міста, села та інші населені пункти вживаються з прийменником *i*:

- Jag bor i Stockholm. (Я живу в Стокгольмі.)

- Vi har semester i Göteborg. (У нас відпустка в Гетеборзі.)

- Країни також вживають з прийменником *i*:

◦ Hon kommer i från Frankrike. (Вона з Франції.)

◦ Jag har varit i Italien. (Я був в Італії.)

• Острови:

◦ De bor i Gotland. (Вони живуть на Готланді.)

◦ Vi ska åka till i Rhodos. (Ми їдемо на Родос.)

• Континенти:

◦ Han har rest i Afrika. (Він подорожував по Африці.)

◦ De bor i Asien. (Вони живуть в Азії.)

på використовується, коли йдеться про:

• Великі географічні об'єкти:

◦ Vi bor på landsbygden. (Ми живемо в сільській місцевості.)

◦ De semestrar på stranden. (Вони відпочивають на пляжі.)

• Півострови:

◦ Hon bor på Skandinaviska halvön. (Вона живе на Скандинавському півострові.)

◦ De besökte på Krimhalvön. (Вони відвідали Кримський півострів.)

• Гірські масиви:

◦ Vi vandrade på Alperna. (Ми походжали по Альпах.)

◦ De besteg på Mount Everest. (Вони піднялися на Еверест.)

• Водні об'єкти:

◦ Jag seglar på havet. (Я плаваю по морю.)

◦ De bor på en ö. (Вони живуть на острові.)

Важливо зазначити, що існує багато винятків з цих правил, і вживання прийменників може варіюватися залежно від контексту.

Також прийменники і та på можуть використовуватись у фігуральних виразах таких як:

Jag tror på Gud. (Я вірю в Бога.)

Hon är duktig i svenska. (Вона добре володіє шведською мовою.)

Han pratade på svenska. (Він говорив шведською мовою.)

Hon är beroende på internet. (Вона залежна від Інтернету.)

Отже, за результатами дослідження вживання прикметників вимагає досконалих знань граматики та лексики цієї сфери для побудови якісної комунікації.

Висновки до розділу 2:

Отже, дослідження вживання шведських прийменників "i" та "på" на основі аналізу мовного корпусу дозволило виявити кілька ключових тенденцій та закономірностей у використанні цих прийменників з географічними назвами та місцями громадського перебування.

Прийменник "i": Частіше використовується з назвами країн, міст та населених пунктів. Це відповідає усталеним мовним правилам, де "i" позначає місцезнаходження всередині чогось конкретного, наприклад, "i Sverige" (у Швеції), "i Stockholm" (у Стокгольмі). Використання "i" вказує на чітке визначення меж, в яких відбувається дія або розташовується об'єкт.

Використовується для позначення місць, де люди перебувають всередині будівель або закладів. Наприклад, "i skolan" (у школі), "i kyrkan" (у церкві). Тут "i" підкреслює, що особа знаходиться всередині конкретної споруди чи приміщення.

Прийменник "på": Використовується з географічними назвами островів, гір, а також з назвами певних місць або районів у містах. Наприклад, "på Gotland" (на Готланді), "på Södermalm" (на Седермальмі). "På" вказує на розташування на поверхні або в межах певної території, яка сприймається як окрема площа.

У випадку використання прийменника з назвами місць громадського перебування акцент робиться на відкритому просторі або на функціональності місця. Наприклад, "på sjukhuset" (у лікарні), "på restaurangen" (у ресторані). У цих випадках "på" підкреслює не стільки внутрішній простір, скільки сам факт перебування у відповідному закладі.

Варіативність вживання: Хоча в більшості випадків існує чіткий розподіл між "i" та "rå", деякі географічні назви можуть вживатися з обома прийменниками в залежності від контексту та історичних або культурних особливостей. Наприклад, в деяких випадках можливе вживання "i fjällen" (в горах) та "på fjället" (на горі) для підкреслення різних аспектів просторового розташування.

Корпусний аналіз: Використання мовного корпусу для дослідження вживання прийменників показало, що частотність вживання "i" та "på" підтверджує вищезазначені правила. Аналіз текстів різних жанрів (новини, література, наукові статті) показав, що дотримання цих правил є послідовним і майже універсальним серед носіїв мови.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що правильне використання прийменників "i" та "på" з географічними назвами та місцями громадського перебування є важливим для точного та природного спілкування шведською мовою. Ці знання можуть бути корисними як для носіїв мови, так і для тих, хто вивчає шведську як іноземну.

ВИСНОВКИ

Характеристика вживання просторових прийменників у шведській мові свідчить про важливий аспект мовної граматики та семантики. Кожен просторовий прийменник має своє визначене значення та використовується в конкретних ситуаціях залежно від контексту. Це вимагає від мовника не лише знання граматичних правил, а й розуміння семантичних відтінків, що допомагає у виборі правильного прийменника для точного вираження своїх думок та ідей. Просторові прийменники в шведській мові, як і в інших мовах, використовуються для вираження просторових відношень між об'єктами та місцями. Аналіз вживання прийменників "i" та "på" дозволяє краще зрозуміти їх значення та контексти вживання у шведській мові.

Прийменник "i" у шведській мові використовується для вираження просторових відношень, таких як розташування всередині об'єкта чи приміщення, а також для вказівки на певний час або момент події. Наприклад, "i huset" означає "у будинку", "i rummet" - "у кімнаті", "i januari" - "у січні". Використання цього прийменника дозволяє точніше виражати місцезнаходження або часові відношення.

З іншого боку, прийменник "på" використовується для вказівки на поверхню об'єкта або просторове розташування на чомусь, а також для позначення деяких просторових відношень, які вимагають зазначення місця або області. Наприклад, "på bordet" означає "на столі", "på golvet" – "на підлозі", "på ön" – "на острові". Використання прийменника "på" дозволяє визначити точне

розташування об'єкта у просторі. Вживання цього прийменника в різних контекстах варіюється залежно від сполучення з іншими словами та виражених просторових відношень.

Розуміння значення та контекстів вживання прийменників "i" та "på" у шведській мові допомагає вдосконалити мовні навички та забезпечує точніше та чіткіше вираження просторових відношень у мовленні. Правильне використання прийменників "i" та "på" допомагає уникнути непорозумінь у мовленні, оскільки вони визначають точне місцезнаходження об'єкта або розташування у просторі. Це особливо важливо в писемному та усному мовленні, де чіткість та точність є ключовими аспектами ефективної комунікації.

Крім того, вміння користуватися просторовими прийменниками в шведській мові дозволяє розширити межі мовного виразу та збагатити мовлення різноманітністю та деталізацією. Це дозволяє створювати більш живі та образні описи, а також зрозуміліше та ефективніше передавати свої думки та ідеї. Вивчення та вдосконалення вживання просторових прийменників "i" та "på" у шведській мові є важливим завданням для кожного, хто бажає досягти високого рівня мовної володіння та майстерності у мовленні.

Значення та контексти вживання прийменника "i" також мають свої особливості. Цей прийменник використовується для вираження просторових відношень, таких як розташування всередині об'єкта, пересування через певну межу, а також для вираження просторових відношень у контексті часу та розташування у просторі.

Щодо змін та сучасних тенденцій вживання просторових прийменників у шведській мові, спостерігається певна еволюція у їх вживанні, обумовлена впливом сучасних технологій, змінами у культурному середовищі та способів спілкування. Наприклад, зростання використання цифрових платформ може призвести до нових контекстів вживання просторових прийменників, а також до розвитку нових способів їх інтерпретації. Такі зміни відображають

багатофункціональність та адаптивність мови до сучасних умов і сприяють подальшому розвитку мовного виразу в шведській мові.

Зокрема, цифрові платформи, такі як соціальні мережі, онлайн-ігри та віртуальна реальність, створюють нові віртуальні простори, де використання просторових прийменників набуває особливого значення. Користувачі часто виражають свої дії та взаємодії з об'єктами в цих віртуальних середовищах за допомогою мови, а вживання просторових прийменників допомагає їм у цьому.

Окрім того, зміни в культурному середовищі, такі як зміна способу життя, розвиток міських просторів та культурних тенденцій, також впливають на вживання просторових прийменників. Наприклад, у зв'язку зі зростанням культури роботи з віддаленими командами, може збільшитися вживання просторових прийменників для вираження віддалених місцезнаходжень або відстаней.

Отже, спостереження за змінами у вживанні просторових прийменників у шведській мові свідчить про адаптивність мови до сучасних умов та змін у способах спілкування. Це відображає багатофункціональність мови та сприяє подальшому розвитку мовного виразу в шведській мові в контексті сучасного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабан Г. С. Динамічні процеси в прийменниковій системі сучасної української літературної мови: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Галина Степанівна Балабан; НАН України, Ін-т української мови. – Київ, 2007. – 19 с.
2. Барчук В. М. Граматична темпоральність: Інтервал. Час. Таксис: Монографія / В. Барчук. – Івано-Франківськ: Сімик, 2011. – 416 с.
3. Вихованець І. Р. Частина мови в семантико-граматичному аспекті / І. Р. Вихованець. – Київ: Наук. думка, 1988. – 256 с.
4. Войцехівська В. Г. Прийменникове керування префіксальних дієслів (префіксально-прийменникова кореляція) // Мовознавство. – 1968. – № 6. – С. 23–27
5. Голубовська І.О. Шведська мова для початківців / І.О. Голубовська, Ян Сільва. – К. : Знання, 2019.
6. Загнітко А. Прийменники у структурі тексту: первинні і вторинні вияви / А.Загнітко // Лінгвістичні студії : зб. наук. праць / укл. : Анатолій Загнітко (наук.ред.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2007.
7. Загнітко А. П. Синтагматика прийменників зі значенням мети / А. П. Загнітко, Н. Г. Загнітко.
8. Кочерган, М. П. (2006). Основи зіставного мовознавства : підручник. Київ: ВЦ «Академія».
9. Левакіна Т. Теоретичні засади дослідження прийменникової системи.
10. Малюга Н. М. До питання синонімії і варіантності прийменникових конструкцій // Українська філологія: школи, постаті, проблеми: зб. наук. пр. Міжнародної конференції, присвяченої 150-річчю від заснування кафедри укр. словесності у Львівському університеті. – Львів: Світ, 1999. – Ч. 2. – С. 287– 292.

11. Павличко О.О., Материнська О.В., Тимченко Є.П. Мовознавча термінологія для германістів / О.О. Павличко, О.В. Материнська, Є.П. Тимченко. — К. : Інтерсервіс, 2020. — 286 с.
12. Плющ М. Я. Граматика української мови: Морфеміка. Словотвір. Морфологія: Підручник. Ч. 1. / М. Я. Плющ. — К. : Вища шк., 2005.
13. Словник української мови : в 11 томах. (2000). Наукова думка.
14. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. (2006). Довкілля.
15. Сучасна українська літературна мова: підручник для студентів вузів, які вивчають дисципліну "Сучасна українська літературна мова" / [М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.]; за ред. М. Я. Плющ. — К. : Вища шк., 1994.
16. Функціонально-комунікативна і текстова парадигма українських прийменників та їхніх еквівалентів: [монографія] / [А. П. Загнітко, К. М. Виноградова, І. Г. Данилюк та ін.]; Донецький національний університет. — Донецьк : Вебер (Донецька філія), 2009.
17. Харитоновна Є. С. Темпоральна семантика прийменникових конструкцій (на матеріалі давньогрецької мови) / Є. С. Харитоновна // Вісник Харківського університету. Сер.: Філологія. — 2004. — № 607, вип. 39. — С. 181–183.
18. Шаповал К. М. Синоніміка прийменниково-відмінкових форм із загальним значенням місця / К. М. Шаповал — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/16347/1/Shapoval.pdf
19. Шейко, В. М. Організація та методологія дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання, 2011.
20. Мовний корпус: <https://spraakbanken.gu.se/korp/>
21. Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke (1985). Svensk grammatik på svenska.

22. Bennett, David C. (1975). Spatial and temporal uses of English prepositions: An essay in stratificational semantics.

[Spatial and Temporal Uses of English Prepositions on Archive.org](#)

23. Björkgren, Mårten, Ahlskog-Björkman, Eva, Enkvist, Nina, & Gullberg, Tom. (2019). En komparativ förståelse av ämnesdidaktiska prepositioner.

[En komparativ förståelse av ämnesdidaktiska prepositioner on DiVA](#)

24. Blom, Liane. (2007). Swedish problems with English prepositions.

[Swedish problems with English prepositions on DiVA](#)

25. Bolander, Maria. (2005). Funktionell svensk grammatik 2.

[Funktionell svensk grammatik PDF](#)

26. Erik Andersson. (1995). The Germanic Languages.

[The Germanic Languages on Taylor & Francis](#)

27. Goodluck, Helen. (1986). Notes on some particle and prepositional constructions in Swedish and English.

[Notes on Particle and Prepositional Constructions PDF](#)

28. Hörberg, Thomas. (2006). Influences of Form and Function on Spatial Relations: Establishing functional and geometric influences on projective prepositions in Swedish.

[Influences of Form and Function on Spatial Relations on DiVA](#)

29. Jörgensen, Nils & Svensson, Jan. (1987). Nusvensk grammatik Upplaga 2.

30. Lauriala, Maisa. (2019). Vid, i eller på? En korpusbaserad undersökning om användningen av prepositionerna vid, i och på i 1960-, 1990- och 2010-talets tidningstexter.

[Vid, i eller på? on CORE](#)

31. Maciejewski, Witold. (2000). Rumsuppfattningen i svenskan och polskan. En jämförande studie i prepositionsbruk.

[Rumsuppfattningen i svenskan och polskan on CEJSH](#)

32. Muriel Norde. The grammaticalization of adpositions in the history of Swedish.

33. Prepositions in their syntactic, semantic and pragmatic context. Amsterdam: John Benjamin Publishing company.

[Prepositions in their Syntactic, Semantic and Pragmatic Context on Academia.edu](#)

34. SAOB (Svenska Akademiens ordbok) = Ordbok över svenska språket utg. av Svenska Akademien. 1-. 1898

[SAOB](#)

35.Söderman, Oscar. (2022). What Goes Where?: Swedish learners of English and the issue of English prepositions.

[What Goes Where? on DiVA](#)

36.Tahbaz, Sofia. (2018). The acquisition of Swedish prepositions: A longitudinal study of child comprehension and production of spatial prepositions.

[The Acquisition of Swedish Prepositions on DiVA](#)

37.Teleman, Hellberg & Andersson. (1999). Svenska Akademiens grammatik.

[Svenska Akademiens grammatik PDF](#)

38.Tekeyan, Razmig. (2014). Prepositioner i skrift: En undersökning av prepositionsanvändningen hos elever med svenska som andraspråk.

[Prepositioner i skrift on DiVA](#)

39.Hoff, Lena. (2019). Svenskar går på stan men danskere går i byen: En jämförande analys av svenskt och danskt spatialt prepositionsbruk.

[Svenskar går på stan men danskere går i byen on DiVA](#)

40.Marklund, Liza. (2020). De svenska prepositionerna på och i som rumsprepositioner, tidsprepositioner samt partiklar i polska språket. En jämförande analys av Liza Marklunds deckare Paradiset och dess polska översättning.

[De svenska prepositionerna på och i on RUJ](#)

Sammanfattning på svenska

Valet av ämne för min kandidatuppsats motiverades av en önskan att få en djupare förståelse för användningen av de svenska prepositionerna ”i” och ”på”. Dessa två prepositioner, som vid första anblicken verkar enkla, har betydande skillnader i användning som orsakar svårigheter vid språkinlärning för personer som talar andra språk. Med hjälp av olika källor, både vetenskapliga verk och läroböcker av svenska lingvister, har jag beskrivit den allmänna betydelsen av prepositioner på svenska och hur viktiga de är för språkinlärning och vidare kommunikation.

I min undersökning har jag använt mig av en språkkorpus, som är ett värdefullt verktyg för språkvetenskaplig forskning. Genom att använda en korpus kan man få ett brett spektrum av exempel på hur vissa språkliga enheter används i olika sammanhang. Detta bidrar till att identifiera mönster och egenskaper som är svåra att upptäcka med traditionella forskningsmetoder.

Studien fokuserade på att analysera användningen av prepositionerna ”i” och ”på” i samband med ortnamn och offentliga platser. Undersökningen baserades på antalet ord med prepositioner utifrån resultaten från Språkbankens språkkorpus och analysen av skälen till att använda dessa prepositioner genom vetenskapliga artiklar och verk i ämnet. Detta är ett intressant och viktigt ämne, eftersom korrekt användning av prepositioner är nyckeln till att bygga grammatiskt korrekta och meningsfulla meningar. Att studera särdragen i användningen av prepositioner med ortnamn och namn på offentliga platser hjälper till att förstå de djupare kulturella och språkliga dragen i det svenska språket.

Studien visade att prepositionerna ”i” och ”på” har olika funktioner och används i olika sammanhang. Prepositionen ”i” används vanligtvis för att ange en plats inuti något. Prepositionen ”på” används däremot för att ange en plats på en yta eller på en viss plats. Dessutom visade studien att det finns vissa undantag och egenheter som inte alltid kan förklaras logiskt och som kräver memorering för framtida bruk. Detta understryker vikten av att inte bara ha teoretisk kunskap om grammatik och prepositionsregler, utan också praktisk erfarenhet av språkanvändning, vilket bidrar till att bättre vägleda användningen av grammatik, inklusive prepositioner.

Under arbetets gång har jag också uppmärksammat hur förändringar i det moderna svenska samhället påverkar användningen av prepositionerna ”i” och ”på”. I takt med den tekniska utvecklingen, den ökande urbaniseringen och globaliseringen genomgår det svenska språket vissa förändringar, som återspeglas i språkets strukturer. Nya ord och uttryck som kommer in i språket från andra kulturer och språk kräver ofta

anpassning i användningen av prepositioner. Detta skapar ytterligare utmaningar för inlärare av svenska, eftersom de inte bara behöver lära sig de traditionella reglerna utan också måste vara beredda på förändringar och innovationer. Min forskning har således inte bara bidragit till att förstå den nuvarande användningen av prepositionerna ”i” och ”på”, utan också gett ett perspektiv på hur dessa prepositioner kan komma att förändras i framtiden. Detta understryker vikten av att ständigt uppdatera sin kunskap och anpassa sig till nya förutsättningar i språkinlärningsprocessen.

Min forskning utökade inte bara mina kunskaper om svenska prepositioner, utan hjälpte mig också att förstå de processer som äger rum i språket. En viktig aspekt var att arbetet gjorde det möjligt för mig att tillämpa de teoretiska kunskaper jag hade fått i praktiken, att bekräfta dem med verkliga exempel och att upptäcka nya mönster som inte var uppenbara för mig tidigare. Jag hoppas att resultaten av denna studie kommer att vara till nytta för andra studenter och forskare som är intresserade av det svenska språket och dess grammatik.

Dessutom har min forskning bidragit till den allmänna förståelsen av svenska grammatiska strukturer. Den har visat hur viktigt det är att ta hänsyn till sammanhanget när man lär sig ett språk och hur olika aspekter, som kultur och seder, kan påverka användningen av språkliga enheter. Detta synsätt kan också tillämpas på studier av andra språk, vilket gör att mina resultat inte bara är viktiga för svenskan utan också för språkvetenskapen i stort.

Sammanfattningsvis var min kandidatuppsats inte bara en akademisk prestation, utan också ett personligt steg framåt i förståelsen av det svenska språkets komplexitet och skönhet. Den visade hur viktigt det är att studera språkfenomen i detalj och hur en djupgående analys kan avslöja nya, oväntade aspekter av språkanvändning.